

Kort verslag van de 19^e bijeenkomst van de VNSC

Datum : 13 december 2018 van 10:00 tot 14:00 uur

Vergaderlocatie : Markiezenhof, Steenbergsestraat 8, 4611 Bergen op Zoom

1. Agenda voor de Toekomst

1.1 Langetermijnperspectief Toegankelijkheid (LTP-Toegankelijkheid)

Als eerste stap op weg naar een LTP-Toegankelijkheid is, naar analogie van het LTP-Natuur, samen met de stakeholders een plan van aanpak gevalideerd voor het uitvoeren van een systeemanalyse van de toegankelijkheid van het Schelde-estuarium. Daartoe is op 6 november in Roosendaal een workshop georganiseerd. Het plan van aanpak behandelt scope, doelstellingen, methodiek en spelregels van de analyse. Tijdens deze workshop is ook een start gemaakt met het definiëren van variabelen die relevant zijn voor de systeemanalyse.

De volgende workshop vindt plaats in het eerste kwartaal van 2019. Daarin staat kennisdeling centraal. De inzet is zoveel mogelijk beschikbare kennis van stakeholders over toegankelijkheid in beeld te brengen en met elkaar delen. Zo wordt een goede basis verkregen voor gedragen inzichten over de feiten rond toegankelijkheid.

Vervolgens wordt een aantal verdiepende thematische workshops georganiseerd over de relevante variabelen voor toegankelijkheid. Afsluitend vindt een plenaire workshop plaats over de conceptrapportage van de systeemanalyse, gevolgd door een schriftelijke ronde. Voorzien is dat het resultaat daarvan in de najaarsvergadering 2019 van de VNSC kan worden voorgelegd.

1.2 Onderzoek en Monitoring

Het afgelopen halfjaar is hard gewerkt aan een synthese van de resultaten van het eerste onderzoeksprogramma van de Agenda voor de Toekomst, in samenhang met de resultaten van het monitoringsprogramma 2009-2015 (T2015). Dat heeft geleid tot 5 hoofdconclusies over de thema's sedimentbehoud, troebelheid, zoetwater, natuurlijkheid en beheer Scheldemonding.

De synthese is benut voor het inhoudelijk deel van de 2^e evaluatie van de Vlaams-Nederlandse samenwerking in het Schelde-estuarium. Daarbij zijn vanuit de hoofdconclusies tevens aanbevelingen gedaan voor het volgende onderzoeksprogramma van de Agenda voor de Toekomst (2019-2023). De uitwerking van dat programma vindt zijn weerslag in de gezamenlijk met de stakeholders op te stellen roadmap (zie agendapunt 4).

Nadere informatie over de hoofdconclusies is terug te vinden in het Scheldemagazine 2018; zie <https://www.vnsc.eu/publicaties/scheldemagazine/>

1.3 Complex Project Kustvisie (CP Kustvisie)

Het CP Kustvisie richt zich op een toekomstbestendige aanpak van de zeevering van de Vlaamse kust. Daarbij wordt (ook) rekening gehouden met extremere zeespiegelstijgingen dan die in de bestaande beleidsplannen, omdat de wetenschappelijke basis daarvoor groeit. Momenteel wordt gewerkt aan een alternatieven-onderzoeksnota (AON). De AON legt formeel en transparant vast welke alternatieven in detail bestudeerd zullen worden.

De voorgestelde alternatieven richten zich op de ligging van de kustlijn. Daarbij wordt gezien waar de ruimte ligt om een adaptieve en robuuste kustbescherming te realiseren. Aan de hand van een stakeholdersforum (januari- februari 2019) wordt deze AON toegelicht, waarna een publieke raadpleging wordt georganiseerd.

Op basis van alle informatie zal het geïntegreerd onderzoek uitgevoerd worden, wat zal leiden tot een ontwerp-voorkeursbesluit. Ook dit ontwerp-voorkeursbesluit zal via openbaar onderzoek voorgelegd worden aan de burger, die hierop feedback kan geven.

1.4 Langetermijnperspectief Natuur (LTP-Natuur)

Dit project houdt in dat stakeholders, experts en overheden in co-creatie een systeemanalyse van de natuur(ontwikkeling) in het Schelde-estuarium opstellen. Daarbij wordt de werkwijze van joint fact finding gevolgd vanuit de thema's 'Waterbeweging en morfologie', 'Waterkwaliteit', 'Leefgebieden' en 'Flora en fauna'. Voor elk thema is een cyclus doorlopen van een plenaire workshop en een of twee daaropvolgende verdiepende kerngroepbijeenkomsten.

Er is een extra cyclus ingebouwd waarin systematisch alle toestandsbeschrijvingen en ontwikkelingen zijn gewaardeerd. Het resultaat daarvan is met de stakeholders besproken in de plenaire workshop van 12 december. Toen is ook gestart met het opstellen van een advies aan de VNSC. De planning is dat de systeemanalyse en het daarop gebaseerde advies ter bespreking voorliggen in de voorjaarsvergadering 2019 van de VNSC.

2. 2^e evaluatie o.g.v. het verdrag Beleid en Beheer Schelde-estuarium

Om de vijf jaar evalueert de VNSC de VL/NL-samenwerking op grond van het Verdrag Beleid en Beheer Schelde-estuarium. In het eerste evaluatierapport (voorjaar 2014) zijn aanbevelingen opgenomen voor de volgende evaluatieperiode (2014-2018). Daarnaast is in het kader van de Agenda voor de Toekomst een aantal prioritaire thema's benoemd. De focus van de 2^e evaluatie lag op deze aanbevelingen en prioritaire thema's.

*V.w.b. de onderdelen 'organisatiestructuur', 'instrumentele werking' en 'externe betrekkingen' is vooral gezien of de aanbevelingen van de 1^e evaluatie goed zijn geïmplementeerd. Dat leidde tot een nieuwe aanbeveling om voor het verder verbeteren van de interactie met de Schelderaad - helemaal aan het begin van het volgende traject van de Agenda voor de Toekomst - een **roadmap** vast te stellen, met daarin de gezamenlijke afspraken over inhoud, planning, participatie, communicatie en evaluatie.*

Een groot deel van de evaluatie betreft de duiding van de resultaten van het eerste onderzoeksprogramma van de Agenda voor de Toekomst, in samenhang met de T2015. Dat heeft geleid tot een aantal samenvattende hoofdconclusies over een 5-tal thema's (zie 1.2). De daaruit voortvloeiende aanbevelingen vormen de basis van het tweede onderzoeksprogramma van de Agenda voor de Toekomst, dat samen met de Schelderaad wordt ontwikkeld voor de periode 2019-2023.

De Schelderaad is proactief betrokken bij de totstandkoming van het 2^e evaluatierapport. De komende maanden wordt samen met de Schelderaad gewerkt aan de roadmap. Een eindconcept van roadmap kan aan het Ambtelijk College worden voorgelegd in zijn voorjaarsvergadering van 2019.

Het evaluatierapport wordt de komende weken netjes opgemaakt en vervolgens aangeboden aan het Nederlandse en Vlaamse parlement.

3. Schelderaad

De Schelderaad kwam in 2018 tweemaal bijeen, op 27 juni en op 26 november. Daarnaast vond op 7 november een specifieke workshop plaats, in hoofdzaak gericht op het inhoudelijk deel van de tweede evaluatie van het Verdrag Beleid en Beheer.

De Schelderaad heeft zijn tevredenheid en waardering uitgesproken over de gevolgde werkwijze voor het LTP-Natuur.

De inhoud van het 2^e evaluatierapport van de VL/NL-samenwerking is afgestemd met de Schelderaad. Er is algemene steun voor de gezamenlijke vormgeving van de aanbeveling voor de ontwikkeling van een roadmap als hulpmiddel voor de versterking van de communicatie en participatie, zowel tussen de Schelderaad en de VNSC, als tussen de VNSC-werkgroepen onderling.

Op 26 november vond de Schelderaad voor het eerst plaats voorafgaand aan de vergadering van het Ambtelijke College van de VNSC. Een beknopte geannoteerde agenda van het aanstaande VNSC-overleg werd toegelicht en besproken. Daarnaast werden vanuit de VNSC de eerste voorstellen over het inhoudelijk deel van de roadmap VNSC toegelicht en besproken met de Schelderaad. Op 10 januari vindt hierover vervolgoverleg plaats.

4. Kabeltracés

Kabel Borssele

De uitvoering van de baggerwerken voor het kabeltracé is reeds gestart, maar de neer te leggen kabels zitten nog steeds vast in Duitsland vanwege de lage waterstanden op de Rijn. Daardoor moet extra gebaggerd worden voor de instandhouding van het kabeltracé.

TenneT heeft een ontwerpmonitoringplan gemaakt voor de beheerfase die ingaat zodra de kabels in de waterbodem zijn geïnstalleerd. Op 14 november vond hierover overleg plaats tussen TenneT en VNSC-experts. Op hoofdlijnen had dat betrekking op:

- Verduidelijking van de scope van het project en de verschillende tijdspaden die ermee zijn gemoeid
- Duidelijker aangeven dat de gronddekking wordt gemonitord en niet de begraafdiepte en aanpassingen in de flowcharts.

De wijzigingen worden door TenneT doorgevoerd. Voorzien is dat TenneT, na zijn overleg op 11 december met het Havenbedrijf Antwerpen, het definitieve plan eind december indient bij het bevoegd gezag (RWS Zee en Delta).

Verkenning aanlanding netten 2030

Op grond van het Nederlandse regeerakkoord moet er tussen 2024 en 2030 voor 7 gigawatt aan windmolenparken op zee aangelegd worden. De strategie daarvoor is neergelegd in de 'Routekaart windenergie op zee 2030', dat nieuwe windmolenparken voorziet in drie nieuwe zones:

- Hollandse Kust (west); de ingebruikname zou moeten plaatsvinden in 2024-2025.
- Ten noorden van de Waddeneilanden; de ingebruikname staat gepland in 2026.
- IJmuiden Ver, waarvan de ingebruikname in de periode 2027-2030 plaats zal vinden.

Door de Nederlandse overheid zijn in de loop van 2018 verschillende regiobijeenkomsten georganiseerd om met stakeholders in dialoog te treden over de locatiekeuze voor deze windmolenparken en hun aanlanding. Daaruit kwam naar voren dat een van de 4 opties de aanlanding van het park IJmuiden Ver in Borssele betreft, via een kabel door de Westerschelde. Vlaams minister Ben Weijts heeft hierover aangegeven dat wat Vlaanderen betreft, weer opnieuw een kabeltracé door de Westerschelde geen reële optie is.

Vanuit het oogpunt van de veiligheid en de toegankelijkheid van de scheepvaart, heeft de VNSC een intermediaire rol gespeeld in het eerste Borssele-dossier. Die rol blijft aan de orde zolang de Westerschelde als aanlandingstracé in beeld blijft.

5. Maatwerkgeul North Sea Port

In de voorjaarsvergadering van de VNSC is geconcludeerd dat er nog vraagtekens zijn rond de financiering van eventueel noodzakelijk onderhoudsbaggerwerk en de toereikendheid van de bestaande vergunningen voor de uitvoering van voorkomend onderhoudsbaggerwerk.

Op basis van modellen wordt ervan uitgegaan dat het onderhoud van de Maatwerkgeul North Sea Port de baggeropgave voor het mondingsgebied met 5% zal verhogen. Dat komt neer op 2250 m³/j. In een onderling memo hebben afdeling Maritieme Toegang en North Sea Port vastgelegd dat de hiermee samenhangende meerkosten voor rekening komen van North Sea Port.

Daarnaast verkent North Sea Port momenteel samen met de bevoegde gezagen in hoeverre voorkomend onderhoud aan de maatwerkgeul binnen de huidige vergunningen past. Indien nodig worden de vergunningen aangepast, of zullen nieuwe vergunningen worden aangevraagd. De uitkomst van deze verkenning zal leidend zijn voor eventuele vervolgstappen van North Sea Port.

Gegeven deze stand van zaken is besloten om dit dossier af te voeren gevoerd als vast agendapunt van de vergaderingen van de VNSC.

6. Verondieping Schaar van de Noord

Het doel van het proefproject Schaar van de Noord is inzicht verkrijgen in 1. de effectiviteit van baggeren als middel om nevengeulen te onderhouden en 2. de procedures en doorlooptijden van het vergunningentraject.

Het baggerwerk in de Schaar van de Noord is inmiddels uitgevoerd. Parallel daaraan wordt voor de Geul van Baarland en de Schaar van Valkenisse in kaart gebracht welke toekomstige morfologische ontwikkelingen worden verwacht, welke gevolgen dat zal hebben voor de scheepvaart en hoe hiermee kan worden omgegaan. De insteek is het daartoe benodigde onderzoek te betrekken bij het volgende onderzoeksprogramma van de Agenda voor de Toekomst.

7. Ontwikkelingsschets 2010

De werkzaamheden in het kader van het Sigmaplan, het Zwin en het Natuurpakket Westerschelde vorderen gestaag. Vermeldenswaard is de start van de (voorbereidende) werkzaamheden in de Hedwigepolder (verwijdering opstallen e.d.).

8. Nieuwe Sluis Terneuzen (NST)

In het Tracébesluit NST is een oplevertoets en een evaluatieprogramma opgenomen. Deze activiteiten vinden plaats nadat het project NST is afgerond. Met het oog daarop is ervoor gekozen om de evaluatie te laten plaatsvinden binnen de structuur van de VNSC-werkgroep Onderzoek en Monitoring.

Voor de evaluatie is het noodzakelijk dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden de juiste gegevens worden verzameld. Het inmiddels opgestelde "Monitoringsplan Nieuwe Sluis Terneuzen" beschrijft aan de hand van de relevante artikelen uit het Tracébesluit welke gegevens nodig zijn voor de evaluatie en op welke wijze die verkregen worden.

Een belangrijk onderdeel van de monitoring wordt ingenomen door de bestaande monitoring van temperatuur, saliniteit (zoutgehalte) en zuurstof (TSO). Deze monitoring moet voor een goede evaluatie minstens tot eind 2025 voortgezet worden.

In de 'Verklaring van geen bezwaar Kaderrichtlijn Water' die door RWS Zee en Delta voor NST is afgegeven, zijn maatregelen opgenomen om negatieve effecten op de waterkwaliteit te voorkomen. Eén van de maatregelen betreft het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar de optimale zoetwaterverdeling in het Schelde-stroomgebied tijdens droge perioden. Bezien wordt of dit kan worden betrokken bij het komende onderzoeksprogramma van de Agenda voor de Toekomst.

Besturings Ondersteunend Systeem Kanaal Gent Terneuzen (BOS KGT)

Inmiddels is het convenant voor het BOS KGT ondertekend en de VL/NL-bemensing van de uitvoerende werkgroep geregeld. Begin 2019 vindt de startbijeenkomst plaats.

9. Communicatie

De stakeholders zijn positief over de communicatieaanpak van de VNSC. Die wordt in 2019 voortgezet, met dien verstande dat de communicatie en participatie met de stakeholders verder zal worden gestructureerd in de roadmap die Schelderaad en VNSC samen gaan opstellen.

Op 22 november vond het jaarlijkse Scheldesymposium plaats. Dat stond dit keer in het teken van de resultaten van het 1^e onderzoeksprogramma van de Agenda voor de Toekomst en de T2015. Bijzonder was dat aan het reguliere symposium een wetenschappelijk middagprogramma was toegevoegd.

Zie <https://vnsc.eu/nieuws/11666-scheldesymposium-2018-zoomt-in-op-4-jaar-onderzoek-en-monitoring.html> voor meer informatie over het Scheldesymposium.

10. Varia

10.1 Complex project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen (ECA)

Aan de acht mogelijke oplossingen voor de extra containerbehandelingscapaciteit is nog een negende alternatief toegevoegd.

Na een bijkomende consultatieronde startte het effectenonderzoek naar alternatief 9 (MER, nautisch, operationeel, kosten/baten en veiligheidsstudie). In alternatief 9 wordt de extra containerbehandelingscapaciteit gerealiseerd door het:

- uitbreiden van de Noordzeeterminal aan de zijde van de Zandvlietsluis*
- realiseren van een containerterminal door demping van het Noordelijk Insteekdok*
- voorzien van dedicated binnenvaartligplaatsen aan de oostelijke zijde van het Doeldok*
- realiseren van een containerterminal aan het Waaslandkanaal ten westen van de Kieldrechtsluis*
- realiseren van een getijdendok dat aanzet dwars op het Deurganckdok en een bocht maakt in zuidwestelijke richting ("Tweede Getijdendok")*

Het voorontwerp-voorkeursbesluit, gebaseerd op alternatief 9, is in december voor advies aan de adviesinstanties voorgelegd. Het voorontwerp-voorkeursbesluit vormt de eerstvolgende formele stap op de weg naar het voorkeursbesluit.

10.2 Vraag CIW om medewerking opmaak sedimentbeheerconcept Scheldestroomgebied

Eind 2017 werd zowel aan de VNSC als aan de Internationale Scheldecommissie (ISC) de vraag gesteld om mee te werken aan de opmaak van een integraal sedimentbeheerconcept voor het Scheldestroomgebied.

In de Werkgroep Coördinatie van de ISC van 22 mei 2018 werd overeengekomen om eerst in het najaar een workshop te organiseren, waarop alle partners hun sedimentbeheer zouden duiden, toelichten welke knelpunten zij nog ervaren en waar zij meerwaarde zien door een grensoverschrijdende samenwerking. De VNSC heeft aangegeven de uitkomsten van deze workshop af te wachten, alvorens te antwoorden over haar medewerking.

De ISC-workshop vond plaats op 11 oktober 2018. Na afloop bleek dat de delegaties geen meerwaarde zien in het opstellen van een overkoepelend sedimentbeheerconcept voor het gehele Scheldestroomgebied. Alle delegaties gaven wel aan dat ze bereid zijn om data over sediment uit te wisselen. Op het ISC-delegatieleidersoverleg in december zal voorgesteld worden om hiervoor volgend jaar een protocol op te stellen.

De VNSC is eveneens bereid om data uit te wisselen via bestaande structuren, zoals MONEOS en de Scheldemonitor.

10.3 Belgisch Marien Ruimtelijk Plan – Inspraakreacties

Nederland en de Permanente Commissie van Toezicht op de Scheldevaart hebben ieder een zienswijze ingediend op het ontwerp Marien Ruimtelijk Plan van de Belgische federale overheid. De zienswijzen betreffen:

- Een mogelijk testeiland voor de kust van Knokke in relatie tot kustlijnzorg, ecologie, morfologie en scheepvaart*
- De locaties voor stort van bagger*
- De cumulatie van effecten op ecologie van nieuwe windenergiegebieden*
- Informatiewisseling over de aard en omvang van commerciële activiteiten in het kader van innovaties en meervoudig gebruik van de ruimte op zee.*

- *Het belang van de veilige en vlotte afwikkeling van het scheepvaartverkeer en het principe van een vrije scheepvaart*

10.4 Memorandum van Overeenstemming modelinstrumentarium voor Schelde en kust

Elke najaarsvergadering van de VNSC vindt een terugkoppeling plaats over de toepassing van het Memorandum van overeenstemming betreffende de samenwerking bij het gebruik, het beheer, onderhoud en de ontwikkeling van het modelinstrumentarium voor waterstandsverwachtingen, getij, golfklimaat, sedimenttransport en morfologie voor het getijgebied van de Schelde en de kust. Het memorandum tussen Vlaanderen en Nederland stamt uit 2014 en wordt jaarlijks stilzwijgend verlengd.

11. Vervolgafpraak

De voorjaarsvergadering 2019 van de VNSC vindt plaats op 21 juni in het voorlichtingscentrum van het Zwin.